

Sņķere. Mazs punktiņš novada kartē

Ievērojamākā vieta - baznīcas drupas.

Tas būs vēl viens stāsts par nelielu, nomaļu ciemu Lietuvas pierobežā. Pieļauju, ka priekšstata par Sņķeri - vienu no diviem ciemiem Ukru pagastā - nebūs vairumam novada iedzīvotāju. Kāds pat vispār nebūs par to dzirdējis.

Par dzīvi nesūdzas

Tikai viena iela - taisna un asfaltēta - izskrien cauri ciematam, un interesanti, ka arī tai ir dots Sņķeres vārds. Tās vienā galā ir 20 km attālā Tērvete, bet otrā ceļš drīz vien šķiras uz abām pusēm. Vari braukt uz 11 km attālajiem Ukriem - Ukru pagasta centru, kur feldšerpunkts un bibliotēka, vai uz vienu kilometru tālāko Bēni, kur jau jūtama pilsetnieciska elpa - skola, veikali, aptieka, pasts un dakteris.

Sņķerē no tā visa ir tikai neliels veikaliņš ielas malā. Baznīcas drupas, vietējās nozīmes kultūras piemineklis, ir ciema ievērojamākā vieta un kā iespējamais apskates objekts ieteikta tiem Latvijas apceļotājiem, kuri dodas uz Ukru garšu. Šajā sakarā tad Sņķeres vārds kādreiz parādās sociālajos tīklos.

Sagurušas divstāvu mājas bez logiem un iemītniekiem, pusapdzīvotas silikātķieģeļu daudzdzīvokļu ēkas, puķēs un košumkrūmos ieslīgušās itin glītās privātmājas sastājušās abpus ielai. Dienas pirmajā pusē ciemats ir pilnīgi tukšs, un veikaliņš ciet. Steidzīgi aizrūcina tikai kāda automašīna.

Kamēr, kādu dzīvu dvēseli mēģinot ieraudzīt, grozos ielas vidū, no divstāvu mājas pagalma iznāk slaida sieviete un žirgti jautā, vai kādu meklējot. Jā, meklētā varētu būt arī tieši viņa. Iepazīstamies. Saīda Marcinkeviča - piecu bērnu māmiņa. Deviņi, septiņi, seši, pieci un divi gadi - viņa sauc savu bērnu vecumu. Saīda Sņķerē dzīvo jau 12 gadus, jo mamma nopirkusi dzīvokli šajā namā. Tad pārcēlusies arī Saīda. Mājā šobrīd apdzīvoti tikai četri dzīvokļi, saka viņa.

Par dzīvi ciemā Saīda nesūdzas. Varot iztikt un, ar pieciem bērniem ņemoties, vienmēr būs,

ko darīt. Piemājas dārzā izaudzējot dārzeņus, kartupeļus, ogas. Citi iedzīvotāji turot arī vistas. Iepirkties varot veikaliņā, bet tas gan pašlaik ciet, jo veikalniece sasirgusi. Kaimiņi labi, visi dzīvo - jūt saticīgi. Paši rūpējoties arī par apkārtnes tīrību un sakoptību.

Saīdai ir prieks par skaisto rotaļlaukumu bērniem, par ko parūpējusies pašvaldība. Mazajiem te ir atraktīvas nodarbes. Košā, kā rūķu mājiņa izkrāsotā autobusa pietura gan esot pašu iedzīvotāju darbs, stāsta Saīda. Nudien, iznākusi tikpat iespaidīga kā cituviet profesionālu mākslinieku apgleznotās. Autobusu pietura gan nav tikai krāšņumam vien. Divreiz nedēļā te vēl piestāj autobuss, ar kuru var aizkļūt uz Dobeli, Auci un Jelgavu.

Sabiedriskais centrs - veikaliņš

- Nu, tā mēs dzīvojam, - bez īpaša entuziasma saka Kristīne, kamēr viņas trīsgadīgais dēlens Artūrs jautri brādājas pa peļķi. - Tā kā uz vietas nav nekādu darbvietu, cilvēki meklē iespējas strādāt citur. Nupat atkal viena māja būs tukša. Bērni pamuka uz visām pusēm, vecāki izšķīrās un prom. Bet, redz, notiek arī otrādi - nupat atpakaļ pie mammas atgriezās viena rīdzinieku ģimene.

Arī Kristīne atgriezusies pie mammas savā dzimtajā ciemā pēc šķiršanās ar vīru. Bet viņas mammas Gaļinas Todorovas veikaliņš ir kļuvis par ciema sabiedrisko centru un galveno vietu. Te cilvēki nāk ne tikai iepirkties, bet arī pēc palīdzības, ja jānokļūst pie ārsta vai kur citur, bet pašiem sava braucamā nav. Gaļina ir lietas kursā, kad un uz kuriem kāda mašīna dodas un vai tur neatradīsies kāda brīva vieta vēl vienam braucējam.

Gaļina gan pašlaik ir apslimusi, tāpēc Kristīne stāsta: - Mamma cenšas, cik var, lai noturētu veikaliņu, bet ir grūti. Cilvēku

Kristīne un trīsgadnieks Artūrs.

maz, un pensionāri pērk tikai pašu nepieciešamāko mazumiņu. Nav jau jēgas pasūtīt produktus, ja zini, ka tos nenopirksi. Tāpēc tagad tiek sastādīts saraksts, kādi produkti katram cilvēkam būs nepieciešami, lai lieki nepasūtītu nevajadzīgo. Mamma jau katru pazīst un zina, ko viņam vajag. Vasarā ir nedaudz vieglāk, jo tad bērni bieži pērk saldejumu.

Bez mašīnas - nekādi

Bēnes un Ukru pagasta pārvaldes vadītājs Gints Vežuks uzteic ciema iedzīvotājus: - Arī Sņķerē, tāpat kā citur pagastos, ir daudzi darbiģi iedzīvotāji, kuri aktīvi iesaistās savas apkaimes labiekārtošanā. Ja nepieciešams novērst nebūšanas, saremontēt kaut ko vai veikt kādus uzlabojumus, regulāri sazināties vai tiekamies klātienē.

Sņķerē pašlaik dzīvo ap 50 cilvēku. Lielākoties tie ir senioru vecuma ļaudis, taču ciemu par savu dzīves vietu sauc arī jaunas ģimenes ar bērniem, un vairāk nekā desmit bērnu nomaļā pierobežas ciemā - tas pašlaik jau ir gandrīz daudz. Seši skolas vecumu sasniegušie bērni mācās Bēnes pamatskolā un četri - Auces vidusskolā. Uz skolu viņus nogādā skolēnu autobuss. Lai viņu vecāki nokļūtu uz darbu, savu automašīnu gan vajadzēs, jo Sņķerē darbavietu nav.

- Darba iespējas ir tuvākajās saimniecībās, no kurām lielākās ir SIA «Tand Ukri», «Jaunās Čūreikas» un SIA «Sabiedrība Mazauce», - skaidro Gints Vežuks. - Iedzīvotāji darbu meklē arī Bēnes pagastā un kaimiņu pagastos. Tiem, kuri dažādu iemeslu dēļ to tomēr neatrod, tiek piedāvāts garantētā minimālā ienākuma pabalsts ar iesaisti darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos. Ir iespēja arī iesaistīties Nodarbinātības valsts aģentūras pasākumā «Algoti pagaidu sabiedriskie darbi».

No ziedu laikiem līdz pelēcīgumam

- Es neatceros un nevaru arī iedomāties, kāds ciems izskatījās agrāk, bet man ir stāstījuši, ka te kādreiz, vēl pirms gadiem 30, ir dzīvojis daudz cilvēku, bijusi arī bibliotēka, ēdnīca un ciemata tuvumā - fermas, - saka Kristīne.

Sņķeres vēstures robežšķirtne ir Otrais pasaules karš. Pēc tā beigām Sņķerē palika tikai baznīcas drupas, kurām apkārt sāka veidoties jaunais - padomju ciemats.

Sņķeres īstie ziedu laiki bija pagājušā gadsimta 30. gados, kad tā bijusi Sņķeres pagasta centrs. Latvijas Nacionālajā digitālajā bibliotēkā var atrast ziņas, ka Sņķerē 30. gados bijušas vairāk nekā desmit sabiedriskās organizācijas, kuras arī rosīgi darbojušās, - lauksaimniecības biedrība un piensaimnieku biedrība, aizsargu nodaļa, mazpulks, bibliotēkas biedrība un citas. Taču vispārsteidzošākais - te svinīgi atklāta pat Latvijas aerokluba Sņķeres nodaļa. Diemžēl neizdevās atrast ziņas, vai lidots arī.

Par vietējiem ziedojumiem uzceltais Sņķeres aizsargu nams atklāts 1938. gadā. Tas bijis viens no glītākajiem un modernākajiem aizsargu namiem Zemgalē un liels ieguvums apkārtnes kultūras dzīvei. Namā bija paredzētas telpas visām pagastā ietilpstošām organizācijām. Sākts domāt arī par jauna pagasta nama celšanu.

Rudens svētki, spodrības dienas, ģimenes dienas, teātra izrādes un citi izrīkojumi sekojuši cits citam. Sņķerē bijusi arī skola ar 70 bērniem un stalta mūra baznīca, kas uzcelta jau 1841. gadā. 1931. gadā vietējie aizsargi tajā uzstādījuši baltu marmora piemiņas plāksni Sņķeres draudzes locekļiem, kas krituši Latvijas Brīvības cīņās un 1. pasaules karā.

Baznīca stipri cieta kara laikā, un 1949. gadā, atzīstot mūrus par nedrošiem, draudzi likvidēja.

Vēlāk dievnamā kādu laiku bijušas ierīkotas mehāniskās darbnīcas. Nav joprojām zināms, kur palikusi skaistā piemiņas plāksne.

Padomju laikos Sņķere vispirms bija Sņķeres sovhoza centrs, vēlāk - pēc tā pievienošanas Ukru sovhozam - tā iecirkņa centrs.

«Zemgales» priekštecis - laikraksts «Komunārs» - 1972. gadā ir saskaitījis: «Saimniecības centrā ir 15 ēkas, to skaitā veikals un ēdnīca. Vairākstāvu un vienkārtstāvu mājās dzīvo vairāk nekā 200 iedzīvotāju.»

Ar sakoptību un skaistumu Sņķere gan nav varējusi lepoties, un «Komunārs» nosodoši secinājis, ka Sņķerē rozes aizēno dadži. «Cilvēkiem pietrūkusi griba veidot savas dzīves vietas apkārtni daļu un krāšņu, acij patīkamu. Sņķerieši dzīvo kā iebūvēti kaila lauka vidū, kuru rotā vienīgi nezāles. Ceļa labajā pusē pāris individuālā tipa mājiņu iedzīvotāji ar lielu rūpību un skaistuma sajūtu iekārtojuši savu pagalmu. Bet pārējie ciemata iedzīvotāji?

Cilvēki samierinājušies ar pelēcīgumu. Tas ir vēl saudzīgi teikts, ja turpat pie vairākstāvu ēkām pavērojam individuālo «arhitektu» šedevrus - nezin no kādiem materiāliem sameistartotus šķūnīšus un kūtiņas, kuru apkārtne valda haoss.»

Vēlāk, kad beigušies meliorācijas darbi, ciemā sākusies arī sakopšanas un apzaļumošana, taču par paraugciematu Sņķerei tomēr neizdevās kļūt.

Anita Banziņa
Autores foto

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors